Рецензия

от доц. д-р Мариета Иванова-Гиргинова
на дисертационен труд на тема „Българската драматургична класика – литературни и телевизионни ракурси“ на Добрина Иванова Богданова
за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
Област на Висшето образование: 2. Хуманитарни науки; професионално направление 2.1. – Филология, научна специалност: «Теория и история на литературата“,
Катедра „Литература“ на Филологически факултет към ЮЗУ „Неофит Рилски“

Информация за конкурса:

Със заповед № 491 от 15.03.2023 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ съм определена за член на научното жури за присъждане на ОНС „доктор“ по научната специалност „Теория и история на литературата“; професионално направление 2.1. Филология, област на висше образование 2. Хуманитарни науки, на Добрина Иванова Богданова, докторант, редовна форма на обучение в Катедрата по литература, при Филологически факултет на ЮЗУ, дисертационен труд: „Българската драматургична класика – литературни и телевизионни ракурси“ . След като се запознах с представените ми материали, установих, че те отговарят на изискванията по чл. 24 и следващите от ППЗАСРБ. Материалите доказват успешно проведено обучение в докторската програма.

Информация за докторантката:

Добрина Богданова завършва Политехническа гимназия „Яне Сандански“ в гр. Сандански, хуманитарен профил през 1995 г. Става магистър по Българска филология в ЮЗУ „Неофит Рилски“ (1995-2000) г. и магистър в специалността „Електронни медии“ в СУ „Св. Климент Охридски“(2001-2004).

Д. Богданова работи в областта на електронните медии. Тя израства в кариерата от водещ репортер до водещ редактор и продуцент в различни програми на БНТ2 (2001–2015). От 2018 досега е продуцент на културни предавания в Регионален Телевизионен център – Благоевград. В своята професионална практика докторантката има и 6 документални филма за БНТ - „Завръщане в образа“ (2017); „Началото е край“ (2018); „Неупиваема чаша“ (2019); „Свободата да бъда“ (2020); „Стожери на

вечността“ (2021); „Обречени на истината“ (2022). За тях е удостоена с награди от Международния конкурс на името на ирландската журналистка „Вероника Герин“. Понастоящем Добрина Богданова е ръководител на РТВЦ – гр.Благоевград.

От 17.12.2019 г. Д.Богданова е редовен докторант в Катедра „Литература“ при Филологическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Темата на дисертацията ѝ е „Българската драматургична класика – телевизионни и литературни ракурси“. На 07.03.2023 в Катедра „Литература“ при Филологическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ Благоевград се провежда предварително обсъждане на дисертационния ѝ труд, който е положително оценен от участниците в заседанието и се открива процедура по неговата защита. Докторантката отчита 3 основни публикации по трите глави на дисертационния труд, резултат от участието ѝ в национални филологически четения за студенти и докторанти на ЮЗУ „Неофит Рилски“ (2021 и 2022). Третата ѝ публикация е в сборник с доклади от VIII-мата международна интердисциплинарна конференция за студенти и докторанти, състояла се в БКИ „Дом Витгенщайн“, Виена (2023).

От приложената автобиографична справка се установява, че Д. Богданова е натрупала значим професионален опит в електронните медии, по-специално в областта на журналистиката в социополитическата и културна сфера, в изготвянето на сценарии за популяризиране на класическото литературно и културно наследство сред ученици, студенти и широка обществена аудитория. Хабилитационният труд, публикациите по него и цялостната журналистическа дейност на докторантката Д. Богданова доказват сериозна професионална подготовка и задълбочена работа в интердисциплинарното поле на медиите, разкриват как функционира литературата в електронна среда.

Предложеният дисертационен труд на тема „Българската драматургична класика – литературни и телевизионни ракурси“ е в обем от 223 страници, състои се от увод, три глави, заключение и списък с използвана литература и филмография. Дисертационният труд и библиографията са оформени според изискуемите правила. Приложеният за процедурата автореферат от 28 страници е оформен съгласно академичните изисквания. Към труда е приложена филмография – списък с разглежданите в дисертацията шест постановки на телевизионния театър, списък на творческите екипи и посочване на електронните сайтове на постановките.

Новото и интересното в този труд е, че предлага анализ на корпус от телевизионни постановки на класически драматургични текстове, съществена част от които са свързани с периода на изграждане и налагане на българската телевизия у нас.

Авторката работи с телевизионните постановки на пиесите: „Албена“ (1968); „Змейова сватба“ (1973,1984); „Вампир“ (1971 и 1991) и „Свекърва“ (1986) като неизбежно навлиза в територията на интердисциплинарното изследване с наблюдения върху три вида изкуство – литература, драматически театър и телевизионен театър – три различни канала със свой специфичен инструментариум. Дисертацията засяга и въпроси, свързани с генезиса на естетическото явление „Телевизионен театър“, родил се през далечната 1960 година - една любима на зрителите рубрика в БНТ, популяризирала пред милиони зрители пиеси от класическия фонд на българската драматургия. Работата с литературния първоизточник, с неговите литературни редакции и телевизионни реализации налага компаративистичния подход в изследването. Авторката обогатява своите наблюдения с прецизна работа върху биографията на драматургическите текстове, сценичното им битие и трансформациите им като продукт на телевизионния екран.

В увода Добрина Богданова формулира ясно и тезисно обекта, целите и задачите на изследването, които доказва с анализи в трите глави на труда си. В заключението на работата са резюмирани постигнатите резултати и са посочени приносите. Изследването е дисциплинирано по линията: автор–драма–драматически театър–телевизионен театър. В процеса на работа тази асева линия дава различни разклонения, които изясняват в по-широк или по-тесен контекст поставените проблеми. Дисертационният труд предлага внимателно и прецизно изследване на трансформационните процеси в литературния текст при превръщането му в екранна творба. Как драматургичният модел на действието се разлага в стотици кадри, свързани със специфичния телевизионен инструментариум: заснемане, актьорска игра пред камера, специални изисквания към хронотопа, обстановката и костюмите, монтаж и т.н. е обект на увлекателен и професионален анализ. Изграждането на концептуални визуални метафори като преимущество на телевизионния екран отваря нови перспективи в интерпретацията на познатите творби.

В трите глави на труда, авторката изследва различните аспекти на този специфичен пренос на значения от литературата към екрана: кодиране- прекодиране-визуализиране на заложената сценичност и тропост на литературния език. Изследователският сюжет се разгръща увлекателно в интердисциплинарната зона на писаното и визуализирано слово като в процеса на „преводимостта“ се раждат и откритията на Д.Богданова Преди да възникне и да се наложи телевизията у нас, театралният спектакъл и неговата рецепция са каналите за опубличностяване на

пиесите и значим коректор в авторовите доизкусурявания на текстовете за сцена. Редакциите на пиесите най-често са резултат на колективен труд: режисьорска визия, актьорска игра, критическа рецепция на спектакъла, израз на стремеж към по- ярка сценичност на пиесите и визуализация на литературната троповост. Затова и авторката включва в наблюденията си и театралното представление като свързващо звено в разглежданите процеси на пограничния на драмата. Като внимателно отчита спецификите в комуникацията между литературата и телевизионния екран, Д.Богданова конструира своите тези. В увода са посочени и основни теоретични изследвания, на които се опира работата в отделните глави. Основополагащо е капиталното изследване на Х.Т. Лемън „Постдраматичния театър“, което задава и голямата теоретичната рамка на труда.

Проследяването на адаптацията на българската драма за нуждите на телевизионния театър е новаторска тема по същество, разработена с разбиране и компетентност от авторката.

И трите глави на труда следват една устойчива схема на анализ: литературен текст – театрално представление – телевизионен театър. Тя показва сложните трансформации между драматургията и визуалното изкуство по линиите автор – творба, читател- зрител, режисьор-постановка, публика – критик. Тази процесуална верига е сложна, защото работи с различен инструментариум от художествени средства и техника. Д. Богданова се движи умело в набелязаните полета като следи преноса на идеи, сюжети, образи, стилове, отчита ролята на биографични, документални и художествен контексти и зрителския хоризонт на очакване през отделните културни периоди. Не случайно основните ѝ тези включват концептуалната метафора за пътя. Следят движението, „странстването“, „миграцията“ на литературни текстове и образи от една дискурсивна среда в друга, от един вид изкуство в друг. Умело проведеният интердисциплинарен подход в работата ражда новаторството и приносите на дисертацията, но в същото време залага и капани, с които Д.Богданова се справя успешно.

Първа глава на дисертационния труд - „Странстващата „Албена“ - между литературата и телевизията“ се състои от пет подглави. В нея прегледно се сравняват и изследват литературните и телевизионни версии на Йовковия текст, като синкретичен тип изкуство, като заложена театралност и визуалност в рамките на литературния първоисточник. Превръщането на „Албена“ от литературно в телевизионно явление е опосредствано от дълъг път на трансформации, в които неизбежно звено са

театралните постановки на пиесата. Във фокуса на изследването е телевизионната „Албена“ на Магда Каменова от 1968 година. Този ранен продукт на телевизията, въпреки редица несъвършенства, открива новите възможности на екрана като медийно изкуство. Авторката тръгва от действителната случка, от прототипите на Албена през биографичния сюжет и авторските решения на сюжета в разказа и драмата. Следи редакциите на пиесата и окончателното и публикуване като текст. Тук внасям уточнението, че окончателният текст на Йовковата пиеса „Албена“ е по сценичния вариант на драмата, резултат от колективната работа върху текста на първия режисьор Н.О.Масалитинов, театралният критик Владимир Василев, директор на НТ по това време и ранната критическа рецепция на спектакъла. Разказът „Албена“ е най-познат като част от образователната програма в училищата, докато пиесата има своятата променлива съдба и слава в театъра. Д. Богданова извършва много прецизна и увлекателна археологическа работа с познатите текстове и метатекстове: архиви, документи, спомени, художествена литература и критически материали. Сюжетът „Албена“ е обрастнал с огромна изследователска литература, която е и трудно обозрима за целите на едно такова изследване. Но след като се цитират наблюденията на Марко Семов, то бих предложила да се добавят и книгите на Спиридон Казанджиев и Иван Сарандев, приносни в разглеждане на биографизма на писателя. Интересно разгърнати в работата са двете посоки в “странстването” на Албена: от ежедневния живот през литературата към телевизията и обратно. Ценни са наблюденията на изследователката на обратния процес – „прескачането“ на медийния образ на Албена в ежедневието на българския човек от края 60-те години, като нарицателен образ на прелюбодейството, символ на изкусителната сила на женската красота. Коментирането на детайли от поетиката на телевизионното представление: „разказът на камерите“, новата реалност, фиксирана в 90 минути екранно време, близките и далечни планове, актьорската игра и разгръщането на екранните метафори разширява тълкуването на литературната Албена и задава нови оптики в изследване на Йовковата пиеса. Втората и четвъртата подглава на пръв поглед показват сходства в подстъпа към литературната и екранната Албена, като една очертава ракурсите към темата, а другата ги изследва като явления в две различни дискурсивни среди.

Телевизията е масово изкуство, тя търси възможно най-широка аудитория и заснемането на театралните спектакли, а впоследствие заснемането на постановките в телевизионното студио, е свързано и с определен хоризонт на очаквания, с реконструиране на автентични конфликти, национален бит и психология, лесно

разпознаваеми от телевизионната аудитория през разглеждания период. Театралният синкретизмът, заложен в литературния първоизточник се проявява в „миграцията“, „странстванията“ – (обикнати изрази от докторантката) на Албена от един жанр в друг. Затова Д.Богданова акцентира върху категорията „зрител“ като фактор в създаването на телевизионния продукт и неговата консумация.

Прецизни са наблюденията на авторката на културните и художествени контексти на времето, на промените в художественото възприятие, на поетиката и естетиката на екранното изкуство. Увлекателно и с принос са анализирани извънлитературните зони на функциониране на текста „Албена“.

Втора глава на дисертационния труд „Змейова сватба“- егоцентрикът и тълпата (в телевизията и литературата)“ поставя в центъра на своя прочит П.Тодоровата пиеса и нейните две телевизионни постановки: черно-бялата версия на режисьорката Ребека Арсениева (1973) и култовата постановка на режисьора Вили Цанков (1984). Те са неравностойни по естетически и по поетически показатели и отразяват различни етапи в развитието на телевизионната медия. За десетгодишен период телевизията е обогатила своя арсенал от художествени и технически изразни средства.

И в тази глава Д.Богданова умело реализира редица сравнителни операции между литературния първообраз на пиесата, отражение на един биографичен сюжет и модерните инвенции на режисьора В.Цанков. Неговият творчески почерк предлага запомнящ се съвременен телевизионен спектакъл със своя атмосфера, в който водещи са екранните метафори, стилизацията, психологизирането и философското тълкуване на образите. Не бива да се забравя, че в средата на 80-те години тоталитарната соц естетика отслабва и изкуството се освобождава постепенно от идеологическия контрол

В тази глава авторката демонстрира предимствата на познатия дотук подход на литературноисторическата и телевизионна реконструкция. Тя актуализира известни факти от биографичното, творческо и сценично битие на пиесата „Змейова сватба“ като показва зевовете в литературния текст, задали нови предизвикателства и възможности пред режисьора. Целта й е да покаже трансформационните процеси във визуализацията на повърхностния и дълбинен митофолклорен пласт в интерпретиране и театрализиране на изконни национални архетипи, заложени в Тодоровата пиеса. Мен лично ме смущава понятието „егоцентризъм“, с което работи Богданова, въпреки че в контекста на изследването и то е аргументирано по един съвременен начин, за да обясни маргиналното в поведението на Змея Горянин и Цена спрямо селската общност. Както е известно „змейска сватба“ на персонажите (баладична основа), се

разчита от изследователите като тематична конкретизация на мотива за любовта – в – смъртта, в контекста на индивидуалистичната философия, с цялата философска подтекстовост на тази тема в творчеството на модернистите от началото на века.

Интересно и увлекателно е разгърната аналогията между познатия епистоларен роман на Мина Тодорова и Яворов и драматическия сюжет на телевизионната версия на Вили Цанков във втората подглава на труда: „Змейова сватба“ - епистоларната и телевизионна документалност за връзката на М.Тодорова и П.Яворов“. Като привлича за контекст писмата на двамата влюбени, чрез множество цитати от кореспонденцията им и поетическите текстове на Яворов, посветени на Мина, изследователката маркира богато смислово поле, което приближава/отдалечава постановката на Вили Цанков от реалната житейска история. Приведените аналогии хвърлят обилна светлина върху пресичанията и напластяванията в полето на фиксционалното на различните гласове (спомени, документи, художествени текстове, писма) на участниците в житейската трагедия. Така един обемен корпус от познати биографични факти и художествени текстове заживява нов живот в медийната среда на 80-те години и телевизионният екран предлага различна и провокативна оптика към познатата/непозната „Змейова сватба“ в пиесата на П. Тодоров .

Ценни са наблюденията на Д.Богданова върху езика на П. Тодоров с неговата орнаменталност , архаичност, «усукан» синтаксис и сложна символика, характерни за «езиковия декоративизъм» на писателя. Като се опира върху изследванията на своя научен ръководител Цветан Ракьовски тя проследява задълбочено как езикът на П.Тодоров се трансформира в медийна среда и подкрепя наблюденията си с различни примери. Тягата на авторката към сравнително-аналитични процедури и треотизации в тази подглава дава своите отлични резултати. Тя демонстрира как сложната модернистична символика на пиесата се визуализира в екранни словесни и визуални метафори. Ценни са и наблюденията ѝ в тази и в следващата глава на труда върху художествената функция на езика в литературата и в телевизионния спектакъл – две различни сфери със свои езикови норми и стилистика. Трансформациите при «превода» на фигурите на стила са безспорен принос на авторката. Последната част на тази глава допълва с нови черти ключовата роля на режисьора като медиатор на текстове между литературата и екрана, концептуализатор и откривател на непознати светове в познатите сюжети.

Третата глава на предложения дисертационен труд „Миграцията на „Вампир“ и комедията „Свекърва“ от литературата в телевизията“ задълбочава и усложнява

набелязаната рецептивно-теоретична линия и предлага нови възможности за осмисляне на Страшимировите пиеси в постановките на телевизионния театър. За целта са привлечени две телевизионни адаптации на „Вампир“ на режисьора Георги Аврамов(1971) и на режисьора Павел Павлов (1991) и телевизионната постановка на комедията „Свекърва“, отново на П. Павлов (основател на телевизионния театър). За да уплътни и презецира своите наблюдения, авторката отново отчита редакционните промени в Страшимировите творби, резултат от движението на пиесите между литературата и сцената.

Анализите на „Вампир“ и „Свекърва“ се движат по познатата от предходните глави и много продуктивна смислова ос: литературен текст – телевизионна екранизация. Различното тук е в теоретичното задълбочаване на наблюденията върху екранната поетика на представленията. Чрез синкретичния подход се откриват нови сходства и различия между жанровете на литературата и на медийния екран. Задълбочените анализи на Д.Богданова са резултат на висока професионална компетентност и доброто познаване на поетиката на художествените текстове и техниките на телевизионния продукт. повдигнатите въпроси въпросите за преводимостта на езика на литературата в телевизията получават нови измерения и изследователски възможности.

В края на 80-те години телевизионният театър е разгърнал своя художествен и технически потенциал и режисьорът Павел Павлов проявява пълна свобода в актуализиране и осъвременяване на основните идеи и послания на Страшимировите пиеси. Действената сила на езика, психологическата дълбочина и митофолклорна образност във „Вампир“, битово-комедийната и гротескова линия в „Свекърва“ „оживяват“ в ново битие в телевизионните продукции на режисьора. Авторката аргументирано анализира режисьорската работа, актьорските постижения, както и рецепцията на произведенията, като отново обръща внимание на промяната във вкусовете и компетенциите на зрителите. В умелото и артистично разгръщане и оргументиране на тези интересни, но и сложни изследователски теми се състои и безспорното новаторства на труда.

Значим факт е, че през 30-те и 40-те години на XX век в периодичния печат се водят оживени дискусии за новите медии – радиото и киното като масови и по-атрактивни канали за разпространяване на българското изкуство. Те залагат на друга техника и поетика в изграждането на своите арт продукти. Ако телевизионният театър е междинна форма между театъра и филма, то радиотеатърът условно е някъде между

литературата и телевизионния театър. Въпреки своите различни естетически канали новите медии динамизират процесите на обмен между различните изкуства, провокират творческото въображение и превеждат на своите по-атрактивни езици литературната класика, като я правят достъпна за всички. Затова адмирации към Д.Богданова, която отваря нови интердисциплинарни полета на изследване на границата на литературата и електронните медии.

В последната част на дисертацията – заключението, авторката синтезира ясно, точно и аргументирано резултати от работата си и извежда приносите в изследването си.

Посочената библиографска справка в края на дисертацията е пълна и изчерпателна, с оглед на поставената тема. А приложеният филмографски материал удачно допълва цялостната картина на обмен в разглежданите дискурсивни полета на литературата и телевизията.

В заключение искам да подчертая, че представената дисертация на Д.Богданова е ценно и приносно изследване, което разширява и осъвременява рецепцията на класическите драматургични текстове, показва функционирането им по нов начин – в средата на телевизионния театър и е значим документ за идейните и естетически търсения и културни политики на телевизията от края на 60-те до началото на 90-те години на XX-ти век.

Като се запознах внимателно с представения дисертационен труд на тема: „Българската драматургична класика – литературни и телевизионни ракурси“ считам, че покрива напълно изискванията, посочени в Закона за развитието на академичния състав в Република България. Убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Добрина Иванова Богданова

Област на Висшето образование: 2. Хуманитарни науки; професионално направление 2.1. – Филология, научна специалност: «Теория и история на литературата“, Катедра „Литература“ на Филологическия факултет към ЮЗУ „Неофит Рилски“.

25.05.2023

София

Рецензент: доц.д-р Мариета Иванова-Гиргинова

REVIEW

by Assoc. Prof. Marietta Ivanova-Girginova

on the dissertation "Bulgarian Dramaturgical Classics - Literary and Television Perspectives" by Dobrina Ivanova Bogdanova

for the award of the degree of Doctor of Education and Science
Field of Higher Education. Theory and History of Literature,
Department of Literature, Faculty of Philology, Neofit Rilski University of Life Sciences

Information about the competition:

By Order No 491 of 15.03.2023 of the Rector of the South-West University "Neofit Rilski" I have been appointed as a member of the scientific jury for awarding the PhD degree in the scientific speciality "Theory and History of Literature"; professional field 2.1. Philology, field of higher education 2. "Bulgarian Dramaturgical Classics - Literary and Television Perspectives". After having read the materials submitted to me, I found that they meet the requirements of Article 24 et seq. of the Implementing Regulations of the Law.

Information about the PhD student:

Dobrina Bogdanova graduated from Polytechnic High School "Yane Sandanski" in the town of. She became a Master's student in Bulgarian Philology at "Neofit Rilski" University (1995-2000) and a Master's student in "Electronic Media" at "St. John's University" (1995-2000). Kliment Ohridski (2001-2004).

Dobrina Bogdanova works in the field of electronic media. She grew in her career from a leading reporter to a leading editor and producer in various programs of BNT2 (2001 - 2015). From 2018 until now, she has been a producer of cultural programmes at the Regional Television Centre - Blagoevgrad. In her professional practice, the PhD student has also made 6 documentaries for BNT - "Return to the Image" (2017); "The Beginning is the End" (2018); "Unsinkable Cup" (2019); "Freedom to Be" (2020); "Pillars of Eternity" (2021); "Doomed to the Truth" (2022). She has been awarded prizes for these in the Veronica Guerin International Competition for Irish Journalists. Currently, Dobrina Bogdanova is the head of the Regional Radio and Television Center in Blagoevgrad.

From the attached curriculum vitae it is established that Dobrina Bogdanova has participated in two national and one international scientific conferences, which resulted in the above publications. She has gained significant professional experience in the field of electronic media, particularly in the field of journalism in the socio-political and cultural sphere, in the preparation of scripts for the promotion of classical literary and cultural heritage to schoolchildren, students and a wide cultural audience. The habilitation thesis, its publications and the overall journalistic activity of the PhD student Dobrina Bogdanova prove serious professional training and thorough work in the interdisciplinary field of media, linking literature and its functioning in an electronic environment.

In the introduction, Dobrina Bogdanova clearly and concisely formulates the object, aims and objectives of the research, which she proves with analyses in the three chapters of her work. The conclusion of the work summarizes the results achieved. The research is disciplined around the problem of author-drama-dramatic theatre-television theatre. In the course of the work, this axis line yields various ramifications that clarify in a broader context the problem posed. At the heart of the work is a careful and precise study of the transformative processes in the literary text as it is transformed into a screen work. Taking careful account of the specifics of communication between literature and the television screen, D. Bogdanova constructs her theses. In the introduction, the main theoretical studies on which the work in the individual chapters is based are also mentioned. Fundamental are those of H. Lehmann, H. T. from his book The Postdramatic Theatre (2015). Tracing the adaptation of Bulgarian drama to the needs of television theatre is a groundbreaking topic in substance and an undeniable challenge to a young researcher.

All three chapters follow a stable scheme of analysis: literary text - theatrical performance - television theatre. It shows the complex transformations between dramaturgy and visual art along the lines of author-work, reader-viewer, director-performance, audience-critic. This process chain is complex because it works with a different toolbox of artistic means and techniques. D. Bogdanova moves skillfully in the outlined fields by following the transfer of ideas, plots, images, styles, taking into account the role of artistic contexts and spectatorial horizon of expectation in different eras. In each chapter, the author focuses on the concepts of the author, director, screenwriter, cinematographer, and actors. Not coincidentally, her main theses include the conceptual metaphor of the road. They trace the movement, the 'wandering', the 'migration' of literary texts and images from one discursive

medium to another, from one art form to another. The skillfully conducted interdisciplinary approach of the work gives birth to the innovation and contributions of the thesis.

The first chapter of the dissertation - "The Wandering Albena - Between Literature and Television" consists of 5 subchapters. In it, the literary and television versions of Jovka's text, as a syncretic type of art, as an embedded theatricality and visuality within the literary source, are reviewed and compared. The transformation of Albena from a literary into a televisual phenomenon is mediated by a long path of transformations, in which the theatrical postmodernizations of the play are an inevitable link. The focus of this study is Magda Kamenova's 1968 television play Albena. The author starts from the actual incident, from the prototypes of Albena through the biographical plot and the author's plot decisions in the narrative and drama. Interesting are the two directions in the exploration of the "wandering Albena: from everyday life through literature to television and back. Her observation of the reverse process - the 'leaping over' of the media image of Albena into the everyday life of the Bulgarian man of the 1960s, as the iconic image of adultery, the symbol of the seductive power of the beautiful woman - is also innovative. Commenting on the details of the poetics of the television performance: the "narrative of the cameras", the new reality fixed in 90 minutes of screen time, the close-ups and distant plans, the acting and the unfolding of the on-screen metaphors broadens the interpretation of the image of Albena and the other characters, sets new perspectives in the interpretation of Jovkov's play.

The second chapter of the dissertation, "The Wedding of the Snake - the Egocentric and the Crowd (in Television and Literature)", puts P. Todorov's play and its two television productions at the centre of the analysis: the black-and-white version directed by Rebecca Arseniyeva (1973) and the cult production directed by Vili Tsankov (1984). They are unequal in terms of aesthetics and poetics and reflect different stages in the development of television media. Over a 10-year period, television has enriched its arsenal of artistic expressions. Therefore, the researcher's interest is focused on conducting a number of comparative operations between the literary original of the play, a reflection of a biographical plot, and the modern inventions of the director V. Tsankov. The author actualizes quite a few known facts from the biographical creative and stage life of the play "Zmeyova svadba". She aims to show the transformation processes in the visualization of the surface and deep mytho-folklore layer in the interpretation and theatricalization of the original national archetypes, embedded in Todor's play. Personally, I am disturbed by the term "egocentrism" with which Bogdanova explains the behavior of the Goran Dragon and Cena towards the community. As is known

their dragon bickering (balladic motif) is relied upon by researchers in the code of individualistic philosophy. By contextualizing the letters of the two lovers through multiple quotations from their correspondence, the researcher marks a field of meaning that approximates/distances Willy Tsankov's staging from real-life history. The presented analogies shed light on the intersections and layering in the field of the fictional, the real history, the document, fragments of Yavorov's poetic texts, the author's experiences and their sub-limitation in the creative act. Thus, a whole corpus of familiar facts and artistic texts takes on a new life and offers a different optic to the "dragon wedding" through the television screen.

The third chapter of the proposed dissertation, "The Migration of Vampyr and the Mother-in-Law Comedy from Literature to Television," deepens the outlined receptive-theoretical line and offers new possibilities for making sense of Strashimiro's plays in television theatre productions. For this purpose, two television adaptations of "Vampyr" by the director Georgi Avramov (1971) and by the director Pavel Pavlov (1991), the founder of the television theatre, are attracted. In order to condense and reify her observations, the author again takes into account the editorial changes in Strashimirov's work, the result of the play's movement between literature and the stage from 1901 to 1929. The writer's other significant play, the comedy “Mother-in-law”, was adapted to the television screen by director Pavel Pavlov in 1986.

The analyses of "Vampire" and "Mother-In-Law" move along the familiar axis of meaning from the previous chapters: literary text - television adaptation. What is different here is the theoretical deepening of the observations on the screen poetics of the performances. The author again applies the syncretic approach productively, discovering new similarities and differences between the genres of literature and the media screen. Her in-depth analyses are the result of professional competence and sound knowledge of literary texts and metatexts in both fields of art.

The acting power of language, the psychological depth and myth-folkloric stylistics in "Vampire" and the bit-comedy and grotesque expression in "Mother-in-law" get a new life in television production. He precisely and competently analyses the syncretic possibilities of the television medium, which expands the meaning projections of the plays. In this line of research lies the undisputed innovation of the work.

In the last part of the dissertation, the conclusion, D. Bogdanova synthesizes the results of her work clearly, precisely, and argumentatively and outlines the contributions of her research.

The referenced bibliography at the end of the dissertation is complete and comprehensive, with the exception of some omissions that I have pointed out in my observations above.

In conclusion, I would like to emphasize that this type of research is valuable and contributory because it broadens the reception of dramaturgical texts, shows their functioning in a new way - in the medium of television theatre and is a significant document of the ideological and aesthetic searches and cultural policies of television from the late 1960s to the early 1990s.

Having carefully read the presented dissertation on the topic: "Bulgarian Dramaturgical Classics - Literary and Television Perspectives", I believe that it fully meets the requirements specified in the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria. I confidently propose the Honourable Scientific Jury to award the degree of Doctor of Education and Science to Dobrina Ivanova Bogdanova